

**SÁRKERESZTESI FICÁNKOLÓ ÓVODA ÉS MINI
BÖLCSŐDE**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Sárkeresztes

2025.

Az intézmény hivatalos elnevezése:	FICÁNKOLÓ ÓVODA ÉS MINI BÖLCSŐDE
Az intézmény címe:	8051 Sárkeresztes Kossuth utca 1/D.
Az intézmény telefonszáma:	06 22 442 200
Az intézmény e-mail címe:	<u>ficankoloovoda@gmail.com</u>
Az intézmény OM azonosítója:	029963
Főigazgató:	Harangozó Péterné
Az intézmény alapító fenntartó szerve, székhelye:	Sárkeresztes Község Önkormányzat Képviselőtestülete 8051. Sárkeresztes, Kossuth u. 44.
A pedagógiai program alkotója:	Az óvoda nevelőtestülete
A pedagógiai programot jóváhagyja:	Harangozó Péterné főigazgató
Az óvodai nevelés nyelve:	magyar

Az óvodában szülői igény szerint katolikus és református hitoktatáson vehetnek részt a gyermekek. A foglalkozásokat hitoktatók vezetik heti egy alkalommal.

"A jó óvoda az, ahol nyugalom van, de nem csend és fegyelem. A jó óvoda az, ahol legfőbb érték minden gyerek kíváncsisága, kezdeményezése, de főleg játéka, mint a nem tudatos tanulás folyamata. A jó óvoda az, ahol a ráfigyelés, az odafigyelés a gyermeknek lehetőség, a felnőtteknek kötelesség. A jó óvoda természetes emberi kapcsolatokat ajánl."

(Húvös Éva)

TARTALOMJEGYZÉK

A pedagógiai program jogszabályi háttere	6
Az óvoda és környezetének bemutatása	7
Szakmai hitvallásunk	9
Nevelési céljaink	10
1. Az egészséges életmód alakítása	11
2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	13
3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és a nevelés megvalósítása.....	15
Óvodánk jövőképe	16
Nevelési alapelveink	17
Gyermekkép – Nevelői léggör – a választott program szellemében	19
A sajátos nevelési igényű és BTMN nehézséggel küzdő gyermekek nevelése	19
Az esélyegyenlőség megteremtése, az egyenlő hozzáférés biztosítása	22
Személyi feltételek	24
Tárgyi feltételek	25
Napirendünk elvei, az óvodai élet megszervezésének tézisei	26
Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógusok feladatai	27
1. Játék	28
2. Mesélés és verselés	29
3. Ének, zene, énekes játék, <i>gyermektánc</i>	30
4. Manuális tevékenységek (rajz, <i>festés</i> , mintázás, kézimunka).....	31
5. Mozgás.....	32
6. Ismerkedés a természet és a társadalom világával.....	34
Munka jellegű tevékenységek.....	35
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	37
Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei	39
Az egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztési program	41
Az óvoda kapcsolatai	49
Speciális szolgáltatások	54
A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére az adaptált program elvei szerint	55
Szakmai dokumentumaink kapcsolata, egymásra építése, tervezése	56
A pedagógiai program elvei a szakmai munka eredményességére vonatkozóan	57
Összegzés	61
MELLÉKLETEK:	
Az adaptált programhoz szükséges eszközök listája.....	62
Érvényességi rendelkezések	64
A program nyilvánossága	65
A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve.....	67
Egyetértési nyilatkozat.....	74
Legitimációs záradék	75

Készítette:

A Ficánkoló Óvoda nevelőtestülete:

Grüll Dorina	óvodapedagógus
Ilyés-Nagy Melinda	óvodapedagógus
Tóth Andrea	óvodapedagógus
Ölveczky Krisztina	óvodapedagógus
Simon Csilla	óvodapedagógus

Jóváhagyta:

Harangozó Péterné	főigazgató
-------------------	------------

A pedagógiai program jogszabályi háttere

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről Hatályos: 2020.január 1.

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 2020.január 1-től hatályos

326/2013. (VIII. 30.) Korm. rend. a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

229/2012. (VIII. 28.) Korm. rend. a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

32/2012. (X. 8.) EMMI rend. a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról

2012. évi I. törvénye a munka törvénykönyvéről

2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól

1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról

Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

Az óvoda hatályos Alapító Okirata

Az óvoda és környezetének bemutatása

Az óvodának, mint nevelő intézménynek az egyik sajátos feladata, hogy aktív, érdeklődő viszonyt alakítson ki a gyermek és környezete – a természeti, az emberi és tárgyi világ – között.

Az alapos ismeretek teszik lehetővé, hogy a körülöttünk lévő természeti csodákról minél gazdagabb és változatosabb képet mutassunk gyermekeinknek. A természet ismerete és szeretete szükséges a gyermekek fejlesztéséhez, a tevékenységformák kialakításához. Szemléletmódjuk, életformájuk alakításához a felnőttek jó példáját és a természet változatos megtapasztalását kell biztosítanunk. Az élő és élettelen környezetünk védelme akkor lehet sikeres, ha azt a felnőtt társadalom megfelelő etikai és erkölcsi hozzáállása lehetővé teszi. Számunkra fontos, hogy gyermekeink, s az ő szüleik felismerjék, hogy az élővilágot nem csak a nemzeti parkokban, tájvédelmi körzetekben kell megvédeni. Ez a tevékenység a mindennapjaink része kell, hogy legyen, hiszen közvetlen környezetünk megóvásával tehetjük a legtöbbet a természet védelméért. Mi úgy kezeljük kertünket, mint a saját természetvédelmi területünket.

Óvodánk a Móri Árok dél-keleti szélén, Székesfehérvár határától 5 km-re helyezkedik el. A megyeszékhely közelsége munkalehetőséget biztosít a családok számára, a kulturális programok is könnyen elérhetőek. A nagyvárostól néhány kilométernyire mégis egy csendes, nyugodt, élhetőbb környezet tárulkozik fel az itt élők számára. A közösség összetartó ereje az erkölcsi és viselkedésbeli normák betartása erősíti és életben tartja a hagyományokat. A faluban a civil szervezetek és az önkormányzat nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy a faluközösség kultúráját, hagyományait ápolják és megőrizték. Minden igyekezetükkel azon dolgoznak, hogy az itt élő emberek ne a városi személytelen csillogást, hanem az itt fellelhető személyes kapcsolatokat tartsák fenn, és a helyi szerveződések támogatassák. A község a gazdasági környezet

szempontjából is nagymértékű fejlődést mutat. Új utak épülnek, a meglévő épületek szépülnek. Az elmúlt évek során óvodánk épülete is teljes felújítást nyert: külső és belső szigetelés, ablakcsere, fűtés-korszerűsítés történt. Büszkén mondhatjuk, hogy intézményünk udvara párját ritkítja: smaragdzöld gyepszőnyeg, változatosan telepített díszfák, gyümölcsfák, bokrok és virágok díszítik, méhlegelős, rovargarázsos domboldal nyújtanak lehetőséget a természet megfigyelésére. Árnyas és napos, dimbes-dombos lankásokon elhelyezett fa játékokon és a közelmúltban óvodánk udvarára egy gondozásmentes játszóvár került telepítésre, amely méltó módon szolgálja gyermekeink mindennapi örömét, fejlődését és biztonságát. Ez a beruházás nem csupán játékot jelent, hanem egy szeretetteljes, inspiráló környezetet is, ahol a jövő nemzedéke nevelkedhet.

Szakmai hitvallásunk

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek óvodába lépésétől az iskolába lépésig. A kisgyermekkor elsődleges nevelési színtere a család, mely meghatározó szerepét fontosnak tartják az óvoda dolgozói. Éppen ezért a családi nevelés jellemzőinek megismerése fontos részét képezi munkánknak.

A teljes óvodai közösség fejlesztése, a gyermeki személyiség szeretete, tiszteletben tartása, egyéni képességeken alapuló differenciált fejlesztése – egyéni tulajdonságok tolerálásával, amely a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatásához vezet.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Különös tekintettel — a helyi igények és szükségletek alapján — foglalkozunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésével, vagyis a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését segítő fejlesztő tevékenységek biztosításával. Fontosnak tartjuk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésének kiemelt támogatását. Az etnikai nevelés tartalmi kérdései megfelelő hangsúllyal jelentkeznek nevelőmunkánkban, valamint a tehetséggondozás differenciált képességfejlesztési lehetőségeinek is teret biztosítunk. A fenntartható fejlődés érdekében elengedhetetlennek tartjuk természeti és kulturális értékeink védelmét. Fontos számunkra, hogy gyermekeinkben pozitív érzelmi viszonyt alakítsunk ki a természeti környezethez, a szülőföldhöz, a helyi hagyományok, a néphagyományok, szokások, valamint a tárgyi kultúra értékein keresztül.

Nevelési céljaink

Az óvodánkba járó gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása. Figyelembe véve az életkori sajátosságokat, és különös tekintettel az eltérő egyéni fejlődési tempóra, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozásra. Ellátjuk azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez. (20/2012.EMMI 6. § 1,b)

Az óvodai nevelés során — a három alapvető feladat közül — legfontosabbnak az érzelmi, erkölcsi és szociális nevelést tartjuk. Helyi pedagógiai programunkat az Óvodai nevelés országos alapprogram /továbbiakban Alapprogram/ elvei szerint leírtak alapján állítottuk össze. Az óvodánk nevelési célja azonos az Alapprogramban megfogalmazott tartalommal, de a megvalósítás útja, vagyis az odáig vezető úton használt módszerekben van különbség, biztosítva az óvodapedagógusok módszertani szabadságát.

Az óvodánk biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. A gyermek nevelése elsősorban a család kötelessége és joga, és ezt az óvodapedagógusok nevelőmunkájukkal kiegészíthetik, illetve esetenként a hátránycsökkentések érdekében egyénre szabott feladatokat látnak el.

Az óvodai nevelés általános feladatai:

1. az egészséges életmód alakítása
2. az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
3. az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és a nevelés megvalósítása

1. Az egészséges életmód alakítása

Érvényesítjük azt az elvet, hogy a gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg. Alapvető feltétel az egészséges és biztonságos környezet biztosítása. Az egészséges életmód szokásainak megalapozása ebben az életkorban történik, s egész életre kihatóan befolyásolja a gyermekek viselkedését. Az egészséges életmódra nevelés elsősorban a személyes higiénia és a kulturált étkezési szokások kialakítását jelenti.

A személyes higiénia fejlesztése az egészséges és környezettudatos életvitel formálása a környezet védelemhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása ebben az életkorban a jó szokások és pozitív életviteli minták alapozásával történik. Ezért óvodánkban megújuló energiaforrásokat használunk, (napkollektort és energiatakarékos izzókat a világításhoz, zöldhulladék aprítékot a fűtéshez) szelektíven gyűjtjük a szemetet, takarékosan bánunk az erőforrásokkal.

Törekszünk az egészséges, változatos táplálkozás elfogadtatására, megszerettetésére. A napirendet a folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Kevés, de fontos és következetesen betartott szabály működését szorgalmazzuk. A helyes szokások csak megfelelő óvónői mintaadás, példamutatás és következetesség mellett alakíthatók. A gyermekek a folyamatban nem az utasítás végrehajtói, hanem aktív részesei a tevékenységnek. Szokásokat alakítunk ki és megpróbálunk az egészséges életmód megalapozása érdekében igényeket felébreszteni a gyermekekben pl. a rendszeres tisztálkodás és a tisztaság igénye, a fogmosás fontossága, a gusztusos szép terítés, és étkezési körülmények kialakítása iránti igény. Fontosnak tartjuk az egészséges táplálkozás megalapozását a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentését, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését. A gyerekek

elegendő időt kapnak a tisztálkodásra, étkezésre, szabad levegőn tartózkodásra, és a sok mozgásos- és egyéb játéklehetőségre.

Nagy hangsúlyt fektetünk a szabad levegőn történő kötetlen mozgás biztosítására gyermekeink számára. Valljuk, hogy a természetes mozgások előnyösen befolyásolják a gyermekek mozgásának összerendeződését, erősítik az izomrendszerüket. Az alapmozgások adta lehetőségek következményeként ügyesednek, az életkori sajátosságaiknak megfelelően testileg-lelkileg fejlettebbé, edzettebbé válnak. Ezért nálunk a torna vagy játékos mozgás a teremben vagy a szabadban, eszközzel vagy eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján jelen van. Eszközállományunkat pályázati lehetőségek kihasználásával igyekszünk bővíteni s még változatosabbá tenni a gyermekek mozgásfejlesztését. A nagycsoportosok tevékenységi köre kibővül a segítőik választásával. Az önként jelentkezők feladata ebédnél a terítés és a nap folyamán egyéb megbízatások teljesítése.

Az óvodapedagógus megtanítja a gyerekeket a feladatok elvégzésére. Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be. Biztosítjuk a gyerekek tényleges aktivitását, igyekszünk kiküszöbölni az üres, formális tevékenységeket. Biztosítjuk a munka állandóságát és folyamatosságát. Azt az elvet valljuk, hogy a gyerekek mindazokat a feladatokat, amelyek ellátására képesek, végezzék is el. A pedagógusok és segítő munkatársak figyelembe veszik az egyes gyerekek egyéni sajátosságait.

Az óvónők a munka jellegének, a csoport és az egyes gyerekek fejlettségének megfelelően értékelik a munkát. A saját munkájuk elvégzése során a felelősségvállalás alapjait rakják le.

Ösztönzik a gyerekek önértékelésének alakulását, igény szintjének növekedését. A munka jellegű tevékenységek a napi rutin természetes részét alkotják.

A megfelelő szakemberek bevonásával — amennyiben van lehetőségünk, és igénylik a szülők, — a gyermekek fejlesztése érdekében, a sajátos nevelési igények kielégítését valósítjuk meg a speciális gondozó prevenciós és korrekciós feladatokat a testi és lelki nevelési feladatok terén.

2. Az érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodás gyermekekre jellemző érzelmi vezéreltség jó alapjául szolgál az emberekhez és a környezethez való pozitív érzelmek alakításának. Célunk, hogy tiszteljék, fogadják el a személyi és természeti környezetet vagy annak másságát, különlegességét.

Ebben az életkorban leghatékonyabban a pozitív megerősítésekkel tudunk hatni a gyermekek szokás és viselkedésrendszerére. Ez a modell akkor lesz stabil és válik a személyiség részévé, ha folyamatos a visszajelzés a gyermek számára.

Olyan légkör kialakítására törekszünk, melyben az óvodapedagógus – gyermek, a felnőtt-felnőtt és a gyermek – gyermek kapcsolata pozitív. A gyermekek egyéni igényeinek, tulajdonságainak kibontakoztatása a másság elfogadtatása alapvető számunkra. A befogadás, az elfogadás átszövik a nevelés folyamatát. Az óvodába lépéstől kezdve az óvoda minden dolgozója szeretettel, megértéssel és türelemmel fordul a gyermekek felé. Az egymás segítése, a sajátos nevelési igényű gyermekek teljes értékű csoporttársként való elfogadása természetes számunkra. Alapfontosságú a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése. Sok közösen átélt tapasztalat során az érzelmek helyes kifejezésére nevelünk. Az empátia /a másokra figyelés/ képességének folyamatos alakítása is részét képezi a nevelőmunkánknak.

A szociális - társas nevelési feladataink:

- az együttlétből együttműködővé váló gyermekcsoportok szabad játékának támogatása – a feltételek biztosításával,
- a konfliktushelyzetek gyermeki megoldásának elősegítése, amely az alkalmazkodás, kompromisszumkészség, egyezkedés, érvelés, stb. gyakorlati lehetőségeinek biztosítását jelenti,
- a párcapcsolatok, kiscsoportos kapcsolatok kialakulásának segítségével a szokások, hagyományok ápolásának ösztönzése.

Az erkölcsi nevelés alapvető elemei folyamatosan jelen vannak nevelőmunkánkban. Gyermekeink nyitottságára építünk és ahhoz segítjük őket, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek a családhoz való kötődés alapjai.

Napjainkat úgy éljük, hogy igyekszünk a gyermekekben megtalálni, meglátni a jót, s ennek hangot is adni, mindig megelőlegezve feljűk a bizalmat és bátorítani őket. Kevés, de következetesen betartott szabályt kérűnk, nem kritizálűnk, hanem konkrétan megfogalmazzuk elvárásainkat. Példát mutatűnk azzal, hogy tiszteletben tartűk mások személyes határait, amik nem átléphetők, átgázolhatók. Szem előtt tartűk, hogy amelyik gyerek nehézséget okoz, annak nehézségei vannak. Gyermekcsoportjainkat e szellemiség jegyében vezetűk, s hitűnk szerint így lehetőséget adűnk egy magatartási szokásrendszer kialakulására, amely segít a konfliktusok megoldásában, s ahol a gyermekek megtanulják figyelembe venni a másikat. Így a gyermekek énképe erősödik, felelősségérzet, tolerancia, kiegyensúlyozottság, türelem színesíti a gyermekek életét. A megelőlegezett bizalommal áthatott légkőr, amit teremtűnk, természetessé teszi, hogy mindenki a saját békés, örömteli életét élhesse egy csoportban, mely mindig változásban van, s amely örömeivel, konfliktusaival magán viseli a közösség jegyeit.

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és a nevelés megvalósítása

Óvodánkban az a nevelői meggyőződés érvényesül, hogy a gyermeket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, tanítani, vezetni, segíteni, hogy célba érjen. Programunk alapelve az, hogy az óvodáskor nyelve: a játék és a mese. Amellyel valljuk, hogy az anyanyelv az az aranypánt, mely a személyiséget belül és kívül, lent és fent, a természeti és emberi környezettel egybekapcsolja. Mozgás, kép, zene, szó együtt alkotják nevelésünk jelrendszerét. Felfogásunk szerint a gyermekkor a legtágabban vett tanulásnak és az életfontosságú beállítódásoknak a kora. Kíváncsiság és öröme hangoltság időszaka. Az anyanyelvi kompetenciák alapozásánál a gyermekek természetes, nagyfokú érdeklődésére, önkifejezési és közlési vágyára építünk. Biztosítjuk a beszélő környezetet, a gyermek kérdéseinek és válaszainak igénylése a mindennapokat végigkísérő feladat. Épp így az élmények, tapasztalatok, ismeretek, változatos tevékenységek biztosítása. Ezen tevékenységeknél építünk a gyermekek nyitottságára, előzetes tapasztalataira, ismereteikre. A tevékenységek újabb tapasztalatok, élmények, információk kiinduló pontjai kint és bent egyaránt. Az értelmi képességek fejlesztésében is a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre építünk. A változatos tevékenységek kínálatakor pl.: séta, kirándulás, színház, múzeumlátogatás, kiállítás - élményeket és tapasztalatokat szereznek természeti és társadalmi környezetükről, s így alakul konkrét gondolkodásuk. A pedagógiai tevékenységrendszer, a tárgyi és természeti környezet segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását, az egészséges életvitel és a környezetbarát szemléletmód tudatosítását.

Olyan nevelési élettereket, tanulási szituációkat teremtünk, mely által képessé válnak az iskolai élet megkezdésére. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Óvodánk jövőképe

Célunk, egy olyan óvodai légkör kialakítása, ahol a gyerekek, szülők és dolgozók mindannyian nyugalomban élhetnek, a munkatársak ennek következtében lelkiismeretes, színvonalas munkát tudnak végezni, a szülők pedig biztonságban, szeretetben tudhatják a gyermeküket.

A nevelés folyamatában példamutató magatartással, minőségre törekvő, gyermek és partnerközpontú szemlélettel, igényes pedagógiai munkával szeretnénk a ránk bízott gyermekek egészséges személyiségfejlődéséhez, képességeik kibontakoztatásához szükséges feltételeket és alapokat megteremteni. Otthonos, biztonságot nyújtó, gondoskodó, érzelem-gazdag óvodai légkör szeretnénk, melyben széleskörű társadalmi, természeti tapasztalatok szerzését tudjuk lehetővé tenni a gyermekek számára, életkori sajátosságaik, igényeik, képességeik figyelembe vételével. A pedagógiai nevelési módszerek eredményes alkalmazásával a gyermeki személyiség kibontakoztatása kap hangsúlyt. Bizalomra épített légkörben, nem direkt módon segíteni az iskolába való átmenet lépéseit, hanem a nevelés folyamatjelleget megfelelő egymásra-épültség alapján megteremteni a zökkenőmentes átmenet lehetőségét.

Nevelési alapelveink

Pedagógiai Programunk az Óvodai Nevelés Játékkal, Mesével (Stöckert és Zilahy) minősített program adaptációja. A jó néhány évvel ezelőtti programválasztásnál azért a játékkal-mesével nevelést választottuk, mert a modern pszichológiai ismeretek alapján tudjuk, hogy a játék a kisgyermekkor legfejlesztőbb tevékenysége (ONOAP). A program elsődleges sajátossága, a játék: örömforrás, mely önkéntes, szabadon választott tevékenység, a gyermek belső szükségletéből fakad. Abból a belső feszültségből ered, hogy a körülötte lévő világot befogadnia és értelmeznie kell. A játékhoz nyugodt légkört, megszakítás nélküli játékidőt, fejlesztő játékszereket és sok élményt nyújtunk.

Nagy hagyománya van intézményünkben a megfelelő életritmust biztosító folyamatos, rugalmas napirendnek. A gyermekek biztonságérzetét, érzelmi stabilitását a naponta ismétlődő tevékenységekkel is erősítjük. Mindennap van mese, mozgás – az időjárás függvényében lehetőleg az udvaron- van éneklés, rajzolás, kézimunka.

„...és a játék út a gyermekek számára annak a világnak megismeréséhez, amelyben élni fognak, amelyet megváltoztatni hivatottak.” /M. Gorkij/

Legfontosabb feladatunk a gyermekek egészséges személyiségének kibontakoztatása, differenciált nevelése, egyéni bánásmóddal minél több esélyt teremtve a képességekhez mért fejlődésre, hogy alkalmassá váljanak az iskolai élet megkezdésére.

Néhány évtizeddel ezelőtt, különösen a falusi környezetben nevelkedő gyermekek olyan családban éltek, ahol a dolgozó felnőttek körül játszottak, sőt, együtt tevékenykedtek velük, így látták a tevékenységek értelmét. A mai gyermekek nem találkoznak a szülők dolgaival, gyakran még azt sem tudják, szüleik mivel foglalkoznak. A munka és a munkahely a gyermekek számára

misztikus fogalmak, amelyek annyit jelentenek, hogy őknek a fontos felnőttektől naphosszat távol kell lennie. Kevesebb érzelemhez és élményhez jutnak, amit a mi dolgunk pótolni, kiegészíteni.

- ❖ Tervezőmunkánkban mindig az adott képességekből kiindulva nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni adottságok és lehetőségek kibontakoztatására. Munkánkban hangsúlyosan szerepel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, ezen belül is a halmozottan hátrányos gyermekek nevelése.

- ❖ Nevelőmunkánkra tudatos, folyamatos, szervezett tanulással és önképzéssel készülünk. A sajátos nevelési igények kielégítése fontos feladatunk.

- ❖ Gondot fordítunk a társas életmód elemi szokásainak kialakítására, a szellemi – kulturális örökségünk életkornak megfelelő átadására. A helyi hagyományok ápolása segíti az erkölcsi nevelési tartalmak kidomborítását, a hazaszeretet alapjainak lerakását, az állampolgári nevelés alapvető elveinek megalapozását. Az erkölcsi nevelés elvei alapján átszövik a helyi pedagógiai program céljait, feladatait, a tevékenységek tartalmát.

Gyermekkép – Nevelői légkör – a választott program szellemében

Óvodapedagógusaink személyiségét a gyermekszeretet, a tolerancia, a humanizmus, a rugalmasság, a segítőkészség jellemzi. Az óvodapedagógus meghatározó erővel és határozott szakmai tudásával alapja és felelőse az óvodában folyó nevelőmunkának. Viselkedésünkkel védelmet és érzelmi biztonságot nyújtunk a gyerekeknek, igyekszünk nyitottak és kreatívak lenni. A nevelői légkör nyugodtságával, derűjével tudjuk hatékonyabbá tenni munkánkat, melyet az összefogás és mintaadás jellemez.

Óvodapedagógus, dajka és gyermekek számára egyaránt szükséges, hogy meghatározott kérdésekben dönthessenek, önállóan kezdeményezhessenek. Fontos, hogy a másságot toleráljuk, tiszteletben tartsuk.

A nevelőmunkát közvetlenül segítő dajkák tevékenyen részt vesznek a csoport mindennapi életében: az óvodapedagógussal egymás munkáját segítő kapcsolatot alakítanak ki. Gyermekközpontúság jellemzi tevékenységeiket.

Az óvoda dolgozóinak minden tevékenysége mintaértékű szerepet tölt be a nevelés folyamatában.

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált fejlesztése, nevelése

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelésének jellemzői óvodánkban az óvoda alapító okiratának megfelelően fogalmazódnak meg. A gyermekek speciális fejlesztését, ellátását, óvodai nevelésünk keretei között óvodapedagógusaink a megfelelő szakemberek segítségével, (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus) valósítják meg. Célunk, hogy a harmonikus, nyugodt biztonságot nyújtó környezetben természetessé váljon a gyermekek közötti különbözőségek elfogadása. Alapelvünk, hogy olyan befogadó csoportlégkört

alakítsunk ki, melyben a gyerekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányok alapján történő megkülönböztetést, a megfélemlítést, a megalázást és az emberi méltóság megsértését. (lásd. melléklet)

- ♣ óvodai nevelésünk során a SNI és BTMN gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk,
- ♣ a nevelés hatására a SNI és BTMN gyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés,
- ♣ óvodai nevelésünk, fejlesztésünk egész időtartama alatt kiemelt feladatunk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában,
- ♣ a SNI és BTMN gyermekkel szemben támasztott elvárások mindig igazodnak a gyermek egyéni képességeihez és fejlődésének üteméhez,
- ♣ speciális fejlesztésük a számukra szükséges területen valósul meg,
- ♣ a SNI és BTMN gyermeket a nevelés, a fejlesztés nem terhelheti túl,
- ♣ a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai óvodánk nevelési programjainak tartalmi elemeivé válnak.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- a kognitív funkciók fejlesztése,
- alapmozgások, nagymozgások szakszerű fejlesztése,
- egyensúlyfejlesztés,
- manuális készségfejlesztés,
- nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése,
- beszédmegindítás,
- beszédmegértés fejlesztése, szókincs bővítése, stb.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- ♣ ismerje meg a külső szakemberek gyermekről alkotott szakértői véleményét, vegye figyelembe a gyermek számára tanácsolt fejlesztési javaslatokat
- ♣ teremtsen a SNI és BTMN gyermek számára elfogadó, az eredményeket értékelő környezetet,
- ♣ a gyermekkel szemben támasztott elvárásokat igazítsa a fejlődési zavar jellegének, illetve súlyosságának mértékéhez,
- ♣ a gyermekkel egyénileg is foglalkozzon,
- ♣ terhelhetőségénél mindig vegye figyelembe a gyermek fizikai állapotát, esetleges társuló fogyatékoságát, személyiségjegyeit,
- ♣ működjön együtt a gyermek fejlesztését végző külső szakemberrel, véleményét alapul véve válassza ki a gyermek számára megfelelő egyéni fejlesztési feladatokat,
- ♣ egy-egy nevelési helyzet megoldásához keressen alternatívákat,
- ♣ alkalmazkodjon az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedéshez.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyerekek szívesen járnak óvodába,
- a közösségen belül megtalálták helyüket,
- társaik egyenrangú kortársi kapcsolatokat alakítanak ki velük,
- a bemeneti fejlettséghez képest fejlődésük tényszerű, kimutatható.

Az esélyegyenlőség megteremtése, az egyenlő hozzáférés biztosítása

Célunk, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára is biztosítsuk az értelmi, érzelmi és szociális fejlődésükhöz szükséges fejlesztő, ösztönző környezetet. A hátrányok leküzdésével az iskolába lépést segítjük és a további eredményes életvitelhez kívánunk alapot adni az óvodai nevelésben.

Feladatunk, hogy a hátrányok tartalmi elemeit feltárjuk, a hátrányok leküzdéséhez fejlesztési terveket készítsünk, a tevékenységek során a hiányokat pótoljuk.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- kapcsolatfelvétel a gyermeket nevelőkkel, a családokkal, a logopédussal, a pszichológussal, a védőnővel, orvossal, gyermekvédelmi tevékenységet ellátó rendszerekkel.
- a gyermek megismerése alapján fejlesztő tervek készítése, gyermeki fejlődés nyomon követése, hiányok pótlása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- a gyerekek szívesen járnak óvodába,
- a közösségen belül megtalálták helyüket,
- társaik egyenrangú kortársi kapcsolatokat alakítanak ki velük,
- a bemeneti fejlettséghez képest fejlődésük tényszerű, utolérik társaikat, ill. csökkennek lemaradási mutatóik.

Az óvodapedagógus a nevelőmunka kulcsszereplője. A nevelő munkát közvetlenül segítő alkalmazottakkal együtt titoktartási kötelezettség terheli a gyermekkel, s családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt

illetően, amelyről a hivatásának ellátása során szerzett tudomást. E kötelezettség a jogviszony megszűnése után, határidő nélkül fennmarad. A kötelezettség nem vonatkozik arra az esetre, ha alóla a szülő és a tanuló közösen, írásban felmentést adott. A titoktartási kötelezettség nem terjed ki: a nevelőtestületi értekezletre, - a nevelők egymás közti, a gyermek érdekében végzett megbeszélésre -, azokra az adatokra, amelyek a törvény alapján kezelhetők. A gyermek fejlődésével, nevelésével kapcsolatosan nem terheli titoktartási kötelezettség a pedagógust a szülő irányában.

Személyi feltételek

Intézményünk három csoportjában hat óvodapedagógus, három dajka és két pedagógiai asszisztens látja el a nevelési feladatokat.

A gyermekek étkeztetését főzőkonyha látja el, a helyi kiszolgálást egy fő konyhai alkalmazott végzi.

Testületünket az összeszokottság és a stabilitás jellemzi. A munkatársak nyitottak, segítőkészek, áldozatos munkát végeznek. Tisztában vagyunk a „modellközvetítő” szerepünkkel a gyermekek, szülők és a helyi közösség felé, ezért hivatásunkat nemcsak munkánkkal, de életünkkel is példázzuk. A nevelőmunkát segítő alkalmazottak szakképzettséggel rendelkeznek, ezért színvonalasan, a tőlük elvárható lelkiismeretességgel végzik feladataikat. Munkájukat a segítőkészség és gyermekszeretet jellemzi.

Szaktudásunkkal és emberségünkkel arra törekszünk, hogy a ránk bízott gyermekeket színvonalas nevelésben, oktatásban és differenciált, egyéni bánásmódban részesítsük.

Státusz:	Fő/óra
Óvodapedagógus	7 fő/ 8 órás
Pedagógiai munkát segítő alkalmazottak	4 fő/ 8 órás

Tárgyi feltételek

A Pedagógiai Program megvalósításához, a fejlesztésekhez és az intézmény működéséhez szükséges tárgyi feltételek biztosítottak. A helyi önkormányzatunk az intézmény fenntartójaként finanszírozza a működtetéshez szükséges költségeket az állami normatívával együttesen. Meglévő eszközállományunk jelenleg biztosítja a programban meghatározottak teljesítését. Az elmúlt évek folyamán örvendetes bővítésekre került sor óvodánk tornaeszköz és fejlesztőjáték állományában önkormányzati pályázat eredményeképpen. Gyermekkertünk szintén az önkormányzat jóvoltából az elmúlt időszakokban játékokkal, fákkal gazdagodott. Udvari játékaink további fejlesztésre szorulnak, de a helyi közösség támogatását élvezzük e téren is. Példás bizonyítéka ennek az a tény, hogy szülői összefogás eredményeképpen az udvari homokozó feletti árnyékoló megépítésre sor kerülhetett, melyre az anyagi és emberi erőforrásokat is a szülők közössége biztosította.

Fenntartható és hatékony működést biztosítanak a közelmúltban az önkormányzat finanszírozásával megvalósult innovációk:

- ❖ infrastruktúra fejlesztése, korszerűsítése,
- ❖ energiahatékonysági technológiák, mint aprítékot felhasználó fűtés,
- ❖ napkollektor, mint megújuló energiaforrás bevezetése,
- ❖ infokommunikációs eszközök beszerzése.

Az óvoda három osztott életkorú csoporttal működik:

kis-, középső- és nagycsoport

Napirendünk elvei, az óvodai élet megszervezésének tézisei

Nyitástól – ebédig	<p>Szabad játék az udvaron és/vagy a szobában, benne: folyamatos reggeli megszervezése.</p> <p>Minden nap más-más tevékenység kerül megszervezésre a délelőtti folyamán a szabad játék mellett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mesélés, verselés, • szabad és szervezett mozgás, éneklés, <i>énekes játék, gyermektánc</i> • manuális tevékenységek (rajz, <i>festés</i>, mintázás, kézimunka), • ismerkedés a természettel, a társadalommal (séta, kirándulás, udvari játékok, kerti munka).
Készülődés az ebédhez...	
Délben ebéd	
Ebéd után:	<p>Készülődés a délutáni lefekvéshez, mese, pihenés, alvás (az alvás igényüknek megfelelően: folyamatos ébredés – ébresztés).</p>
Délután:	<p>uzsonna, szabad játék, illetve a délelőtti megkezdett tevékenységek folytatása, illetve befejezése – hazamenetelig.</p>

A nap folyamán a tervezett, szervezett és irányított fejlesztő tevékenységek tartalmát és idejét a gyermeki fejlettség, és a szükséglet határozza meg. A játék kiemelt megvalósítása mellett a tervszerű fejlesztő tevékenységek megvalósítása kap helyet. Fontos terület a mozgás tartalmának és idejének rendszeres tervezése és megvalósítása. Mindezen feladatok megvalósítása a csoportnaplóban kerül pontosításra, mely a pedagógiai dokumentáció OVIKRETA felületén található.

Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógusok feladatai

Az óvodai nevelés elősegíti a gyermeki személyiség teljes kibontakozását, tiszteletben tartva a gyermeket megillető jogokat. Megteremtjük a gyermekek fejlődéséhez legmegfelelőbb környezetet, amelyben biztosított a tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák fejlesztése.

Minden egyes tevékenység során az óvodai nevelés folyamatában a sajátos nevelési igényű gyerekekkel való foglalkozások a fejlesztés egyéni szükségleteihez igazodnak. A gyerekek megismerése alapján a nekik való tevékenységek tervezésével, szervezésével valósul meg a sajátos nevelési feladatok ellátása.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás biztosítja a teljes személyiségfejlődést, minden egyes tevékenységben a tartalomnak megfelelő munkaformák, szervezeti keretek alapján. A tanulás folyamataiban a felfedezés, a cselekvéses tanulás, a gyermeki kíváncsiság kielégítése kell, hogy kiemelt szerepet kapjon. A tanulási helyzetekben az óvodapedagógus visszajelzései, értékelő tevékenységei személyre szabottak, a pozitív megerősítést segítik elő.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a

feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

1. Játék
2. Mesélés és verselés
3. Ének- zene, énekes játékok, *gyermektánc*
4. Manuális tevékenységek (rajz, *festés*, mintázás, kézimunka)
5. Mozgás
6. Ismerkedés a természet és a társadalom világával

❖ **Játék**

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb és a legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.” /Alapprogram/

A játék gyermekeink olyan megnyilvánulási módja, amelyet magáért a tevékenységért folytatnak, és örömszerzés kíséri. A játékon keresztül ismerkedik a kisgyermek önmagával, a világgal, a valóság tárgyaival, azok tulajdonságaival, az emberi kapcsolatokkal és magatartással, a valóság jelenségeivel, eseményeivel.

A játékban szerzett tapasztalatok többnyire az átélt valóságot tükrözik. Élményszerzés útján sajátosan, átalakított formában játsszák el a gyermekek érzelmeiket, vágyaikat és feszültségeiket. A gyermekek önkéntes és szabad játékanak a célja, hogy önmagukkal és a környezetükkel ismerkedjenek, veleszületett kíváncsiságuk, kereső-kutató aktivitásuk kielégüljön. A szabad játék közben egyre magasabb szinten próbálják ki saját hatékonyságukat, ötletgazdaságukat, türelmüket, társakhoz és szabályokhoz igazodó viselkedésüket, kitartásukat az akadályok leküzdésében. Konkrét játékcselekvéseikben az óvodás megtapasztalja a kinti és benti világot. Élményei

belső tudássá válnak, játékos cselekvő fantáziának is nevezhetnénk. A játék valóságból származó élménymaradványokon, tapasztalásokon alapszik, ezért igyekszünk minél több élményhez juttatni gyermekeinket / pl: posta, piac, séta, színház, kiállítás, kirándulás/

A folyamatos napirendben a gyerekek egész nap szabadon játszanak, ezen belül önállóan dönthetnek arról, hogy mennyi ideig vesznek részt egy-egy óvodapedagógus által irányított játékban, vagyis tevékenységben.

Az étkezések, a pihenő, az ehhez kapcsolódó egészségügyi szokások elvégzése, valamint beszélgetések és a mesélés ideje szakítja csak meg a játékot, és a benne zajló tevékenykedést. Az óvodai élet „kinn és benn” folyik.

A „kuckósítással”, az elérhető magasságban levő eszközökkel a csoportszoba egésze a játék színterévé válhat. Amikor csak lehet, kinn az udvaron, levegőn tartózkodunk, ott folytatva az elkezdett játékot, vagy új főleg mozgásos és megfigyelésen alapuló játékokat kezdünk.

Az óvodáskorban a játékon belül fokozatosan összerendeződik, tehát nem választhatók szét egymástól a játékfajták: a gyakorló, konstrukciós, szerep és szabály játékok, valamint a tanulás és a munka jellegű tevékenységek.

A szimbolikus játékok az óvodáskor igazi játékai, de megtalálhatók az érzékszervek funkcióit próbálgató gyakorló játékok is. Fontos, hogy a gyermekek megismerjék, elfogadják és szeressék önmagukat, hiszen csak így tudnak másokkal azonosulni, együtt érezni, csak így képesek másokat (embereket, növényeket, állatokat) megismerni és megszeretni majd megvédeni. Szabályjátékok is folynak az óvodában, bár a szabálytudat még labilis ebben az életkorban. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok alakulását. A kisgyermek első valódi játszótársa a felnőtt.

Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a tevékenységekre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

Programunkban az óvodapedagógus feladata az, hogy a gyermekek játékát figyelve és követve, az „itt” és „most” adódó lehetőségeihez kapcsolódva, töltsen meg a játékot műveltség tartalommal, tiszteletben tartva a szabad játék egyeduralmát.

❖ Mesélés és verselés

A nevelés másik pillére a játék mellett a mese. A játék a világról szerzett benyomások cselekvéses elrendezése és ezt egészíti ki a mese, amely a szavak segítségével teszi ugyanezt.

A mesehallgatás, a versmondás, a verses szöveggel kísért játék, a bábszínház, a dramatizált mese azon túl, hogy hozzájárul a gyermek jó közérzetéhez, az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége. Olyan beszédhelyzet, amely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki. Elsődleges forrásunk a magyar népmesék és gyermekmondóka gyűjtemények, ezekből választjuk ki a meséket, verseket úgy, hogy minden korcsoport igényéhez igazodjon. Fontosnak tartjuk az igényes válogatott irodalmi alkotásokat, melyeket folyamatosan gyűjtögetünk, bővítünk, de csak azt használjuk fel amire a gyerekek akkor és ott fogékonyak, amit a hely, az idő és a körülmények megkívánnak. Az óvónő mesélése, versmondása példaértékű kell, hogy legyen, hiszen a gyermek azt igyekszik utánozni. Nyelvtanilag helyes, tiszta beszéddel, ejtéssel megfelelő artikulációval tolmácsoljuk az irodalmi alkotásokat. A társas élmények jelentsenek örömforrást, tudjanak csendben, figyelmesen mesét hallgatni, hogy a belső képalkotás minden gyerekben működhessen. A mesékben átélt élmények ráébresztik a gyermekeket a mese és a valóság megismerésére, a természeti és emberi változásokra, a környezet sokféleségére, a másásra.

A mesemondás a nap lényeges eseménye. A mesélés a „csend szigete”, s naponta ismétlődő tevékenység. A szép magyar versek témái legyenek gyermek közeliek akár természetről, állatokról, évszakokról, játékokról, családról

szólnak. A magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi is megjelennek. Altatás előtt minden nap mesélünk, vagy verselünk, éneklünk, gyakran ezeket egymásba fűzve. Verseket, mondókákat képnézegetés, rajzolás, beszélgetés közben is mondhatunk, ha témája kapcsolódik a tevékenységhez. Dramatizálni a sokszor hallott kedves meséket szoktuk, egyes meséket bábozással szemléltetünk gyerekeinknek. A hét éven aluli gyermek legnagyobb teljesítménye az anyanyelv elsajátítása, a befogadó és beleérző figyelem segítségével. Tudjuk, hogy az anyanyelv tanulása játék, mozgás és állandó gyakorlás, próbálgatás közben zajlik.

Szeretnénk, hogy mire iskolába kerülnek a gyerekek várják és kérik a mesét. Szívesen meséljenek ők maguk is, kedvelt mesehősükkel megtörtént dolgokat vigyék be a játékukba. A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait tudják össze kötni. Adott helyzetben spontán és örömmel mondogassák önállóan az óvónőtől hallott verseket és mondókákat.

❖ Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

A gyermek általános fejlődésére a zenei nevelés szintén hatást gyakorol. Hatására érzelmileg kiegyensúlyozottabbá válik, a huzamos ideig tartó ének, dal, játék pozitív érzelmi hatású, feloldja a belső feszültséget. Énekléskor játékhelyzetben az egyén és a csoport viszonya is új értelmet kap. A gyermek az örömmel végzett cselekvés közben könnyebben illeszkedik be a csoportba, és szívesen társul a többi gyermekhez. Zenei nevelés hatására a gyermek értelmi képességei is fejlődnek, logikus következtetésekre és alkalmazkodásra készítik. A gyermek énekelget, maga szervez játékot, társát énekelni hívja, játékot javasol az óvónőnek. A jó nevelői légkör, az óvodapedagógus és a gyermek közvetlen kapcsolata lehetőséget ad a zenei érdeklődés és aktivitás kibontakozására.

A környezet hangjainak megfigyelésével, énekléssel felkeltjük és fenntartjuk a gyermek zenei érdeklődését. Egyben formáljuk a zenei ízlésüket, esztétikai

fogékonyságukat. Segítjük a ritmus, mozgás szépségének, a közös éneklés örömeinek felfedezését.

Népdalok éneklésével, az ölbeli játékok, a néptáncok és népi játékok bemutatásával, a hagyományok megismerését és továbbélését támogatjuk, erősítjük az önazonosságukat, a közösséghez kötődésüket. A felhasznált zenei anyag igényes válogatására törekszünk.

Szinte valamennyi ünnephez kapcsolódhatnak dalok és dalos játékok, a zenei élmények és a hozzájuk kapcsolódó tánc, mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok részét jelentik, mint a napi mesélés. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A zenehallgatási anyagok összeállításánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a csoportjába járó gyerekek nemzetiségi, kisebbségi hovatartozását is. Helyet kaphatnak a kortárs művészeti alkotások bemutatásai is.

Célunk, hogy mire iskolába kerülnek, a gyerekek örömmel játsszanak dalos játékokat. Merjenek és tudjanak egyedül is énekelni. Érezzék és élvezzék a dalok, táncok és mondókák lüktetését, ritmusát, ami gyakori önálló és örömteli ismétlésre ösztönözze őket.

❖ **Manuális tevékenységek (rajz, festés, mintázás, kézimunka)**

A manuális tevékenység igen összetett, sokszínű nevelési terület, mely magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, a kézimunka különböző fajtáit továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való megismerkedést. Ezek a tevékenységek fontos eszközei a gyermekek személyiségfejlődésének. Formálódnak képzeik, gazdagodik élmény- és fantáziaviláguk, tartalmasabbá válnak fogalmaik.

Fontosnak tartjuk, hogy önkéntelenül kifejezhessék önmagukat. A belső képek gazdagítása a gyermeki alkotás alapja.

Az óvodai alkotó – alakító tevékenység szervesésében alapvető feladatunk, hogy egy jól elkülönülő hely legyen a csoportszobában, ahol a nap folyamán bárki szabadon választhasson az ábrázolási lehetőségek között. A szükséges eszközök elérhető helyen vannak a gyermekek számára, azok látványa már önmagában is motiváló, kipróbálásra, használatra kínálkozó. Amit rajzolunk, festünk, mintázunk a játék kelléke lesz.

Fontos, hogy figyelembe vegyük a gyerekek különböző fejlődési ütemét. Úgy és annyit tevékenykedjenek, ahogyan és amennyire kedvük van.

Biztosítjuk, hogy megismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel azok használatával, és különböző technikákkal. Ha szükséges egyénileg segítünk, de figyelemmel kísérjük a gyermek igényeit, gondolatait, engedjük szabadon próbálkozni őket. A szándékos képalakító tevékenységet bátorítjuk, élményeikhez kapcsolódó témákkal, technikákkal. Támogatjuk és örülünk a közös kompozícióknak. Ötletekkel segítjük őket a játék különböző kellékeinek készítésében. Nagyobb méretű elemekből összeállított térrészek, búvóhelyek, sátrak, házak építésében, a tér változatos kihasználásában.

Az ünnepekhez kapcsolódóan ajándékokkal kedveskedünk szüleiknek, az óvoda kisebbjeinek.

Felhívjuk a gyermekek figyelmét a környezetben látható ezernyi szépségre, érdekes jelenségekre. /táj, növények, állatok, madarak, időjárás/ Az elkészült munkáikat nagyméretű parafatáblára tehetik. Hetente vagy akár naponta is alkalom adódik az itt összegyűlt képek nézegetésére.

Törekszünk, hogy gyermekeink alkotásait közösségi rendezvényeken bemutassuk, és a tehetségeket bátorítsuk! Ezzel is a közösséghez való tartozás élményét erősítjük!

Célunk, hogy az óvodáskor végére minél több gyerek tudja gyakorlattan kezelni az ábrázolás eszközeit és technikáit. Bátran, könnyen és szívesen vállalkozzanak

a vizuális megnyilvánulásokra, az önkifejezésre. Szín- és térhasználatuk gazdagodjon, és egyéni módon alkalmazzák őket.

❖ Mozgás

Célunk az óvodáskorú gyermekek nagyfokú mozgásigényének kielégítése, az „elveszett szabad mozgás” biztosítása a gyermekek egyéni fejlettségének és képességeinek figyelembevételével. Fontos, hogy lehetőségeinket maximálisan kihasználjuk gyermekeink testi képességeinek növelésére.

A mozgásanyag két formában valósul meg:

- ❖ Spontán mozgáslehetőségek, játékok biztosításával naponta.
- ❖ Irányított tervezett, szervezett közös mozgások, mozgásos játékok felhasználásával az ún. mozgásos napokon.

Mozgásos napjaink anyagát, játékait és eszközeit a program által ajánlottakból állítjuk össze. Az itt szereplő eszközök nagyrészt rendelkezésünkre állnak. Már a gyülekezési idő alatt több lehetőség nyílik a mozgások, a tornaszerek kipróbálására – egyéni kedv és tetszés szerint. A délelőtti folyamán szervezett, irányított mozgásokra is sor kerül. Anyagát a programunk testi neveléssel foglalkozó részéből merítjük. A társra figyelés, a harmonikus mozgásfejlesztés kiemelt feladat. Figyelni kell a nagymozgások és a kismozgások tudatos fejlesztésére.

Mindennapos mozgásos játékok szerveződhetnek spontán és irányított módon, folyhatnak kinn és benn. Az óvodáskorú gyerekek mozgásigénye igen nagy. Udvarunkat olyan játékszerekkel szereltük fel, hogy módjuk legyen ezek használatával mozgásuk fejlesztésére, koordinálására. Igényeik szerint szervezünk életkoruknak megfelelő szintű mozgásos játékokat: pl. futó, versengő, egyensúlyozó, ügyességi játékokat, másrészt a néphagyományokból

merített különböző fogyó - gyarapodó, párcserélő, futó, versengő, kitalálós játékokat.

Falusi óvoda vagyunk, így viszonylag rövid séta után lehetőségünk van járni a parkerdőt, a réteket, a szabad természetet, ez újabb mozgási és megfigyelési lehetőségeket ad. Óvodánk természet adta lehetősége a lejtős udvar – így télen, ha van hó, nagyokat szánkózunk, amely újabb mozgásformák /ügyesség, bátorság, egymás iránti figyelem, veszélyhelyzetek elkerülése/ fejlesztésére ad módot amellet, hogy óriási élmény és öröm a gyerekeknek.

❖ **Ismerkedés a természet és a társadalom világával**

A gyerek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi és téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyerek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek környezetében való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföldet, az ott élő embereket, a hazai és helyi néphagyományokat, szokások és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét, alakul környezettudatosságuk.

Feladatunk, hogy lehetővé tegyük a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését, biztosítsunk alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalt ismeretszerzésre, az ismeretek rendezésére, szükség esetén korrigálásra. A környezet megismerése áthatja a gyermek életét az óvodai tevékenység egészét. A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják a többi nevelési területet. Mozgásos játékokra, cselekvésre, érzékszervi megtapasztalásra épülnek. A gyerekek terméseket, leveleket, kavicsokat, tollakat, évszakra jellemző terményeket gyűjtenek. Gyűjtőmunkák gazdagítására képeket vágunk, évszakaalbumot készítünk, családi albumokat nézegetünk.

Megismerjük a közlekedési eszközöket. Természetes környezetükben figyeljük meg a háziállatokat, madarakat, bogarakat. Udvarunkon madárodúkat helyeztünk el, télen etetjük, nyáron itatjuk a madarakat. Figyelemmel kísérjük az óvodakertben élő növények változásait, fejlődését. A teremben is növényeket gondozunk: csíráztatunk, ültetünk. A város közelségét is kihasználjuk. Kirándulásokat szervezünk Székesfehérvárra, ott megnézzük a város nevezetességeit, a piacot. Ellátogatunk egy-egy érdekes kiállításra, gyerekeknek szóló színházi előadásokat nézünk meg.

A vonzó, szép óvodai környezetben arra neveljük a gyerekeket, hogy ne szemeteljenek, ne rongálják környezetük tárgyait, a növényeket, állatokat óvják, gondozzák. A környezet megismerése közben matematikai tapasztalatokat is szereznek a gyerekek, fogalmakkal természetes módon ismerkednek meg. A matematikai kifejezések, fokozatosan beépülnek a beszédükbe. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jutnak. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, és téri viszonyokat /relációkat/ alakul ítéltékességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük. A matematika megismerő és problémamegoldó tevékenység, amely élményt jelent a gyermekek számára. A matematika megjelenik minden tevékenységünkben, ugyanúgy, ahogy mindennapi életünket átszövi. Ezért az óvodapedagógus feladata, hogy a játéktevékenységek során adódó alkalmat kihasználva hangsúlyt fektessen az összehasonlítások, a számlálás, és a geometriai ismeretek alapozására. Elősegítjük a gyerekek önálló véleményalkotásának, döntési képességeinek fejlődését a környező világ tevékeny megismerésének folyamatában.

Célunk, hogy az óvodás kor végére érve a gyerekek tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét. Képesek legyenek biztonságosan tájékozódni természeti, tárgyi és társas környezetükben. Ismerjék a körülöttük zajló jelenségeket és bátran, önállóan teremtsenek kapcsolatot az őket körülvevő személyekkel.

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. A kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság fontos lehetőségét alapozza meg a nevelés folyamatában.

Az óvodapedagógus feladata a munka megszerettetése. Ezért lehetőségeket kell teremteni az önálló munkavégzéshez. Fontos, hogy megfelelő hely, idő, tárgyi feltételek biztosítva legyenek a tevékenységek ellátásához. Törekedni kell arra, hogy egyre pontosabban, precízebben lássák el a munkavégzést, amit elvállaltak, azt valósítsák is meg. Figyelni kell a fokozatosságra, és a felelősség alapjainak a megteremtésére. Mindezt segíti az ösztönzés, a dicséret differenciált alkalmazása.

Célunk, hogy örömmel, önállóan, kitartóan végezzék munkájukat, az alkalmi megbízatásokat pontosan a feladatnak megfelelően lássák el, a naposi munkát igényesen végezzék, környezetük gondozásával legyenek tisztában, az elvégezendő műveletek sorrendjét ismerjék, feladattudatuk fejlettségük függvényében fejlődjön és kapjon megerősítést a jól végzett munka örömeinek jeleként.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Célunk az, hogy olyan légkört alakítsunk ki az óvodánkban, ahol a gyermekeket ingerekben gazdag környezet veszi körül. Tudatosan törekszünk a tanulási környezet korszerű megvalósítására. A tanulás elsődleges célja az attitűd erősítése, a képességek fejlesztése.

A tanítási-tanulási folyamat túlnyomó részben spontán és tervezett kötetlen szervezési formában, valósul meg. A tanulást meghatározza a gyermekek fejlettségi szintje. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek nevelése fontos szerepet tölt be a fejlesztési munkában. A differenciált bánásmód a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fokozottabb odafigyelést biztosítunk. A tehetséges gyerekek nevelése igény szerint valósul meg. A tanulás folyamatában az óvodapedagógus épít a gyerekek előző ismereteire, tudásukra, élményeikre. Eszközeivel segíti az aktív, tevékenységekbe ágyazott tanulás megvalósítását. Utánzás, mintakövetés fontos szerepet tölt be a tanulási folyamatban. A tervszerűen kezdeményezett tevékenységek színesítik a tevékenységi formákat, lehetőséget nyújtanak újabb tapasztalatszerzésekre. A cselekvéses tanulás során megvalósul a gyermekek kíváncsiságára, kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, az ok-okozati összefüggések megláttatása.

Célunk, hogy az óvodáskor végére kialakuljon a gyermek feladattudata. Kíváncsisága, érdeklődése maradjon meg, és fokozódjon az óvodai nevelés folyamatában, egyéniségéhez mérten munkatempója önmagához képest fejlődjön, önállóan legyen képes feladatait megoldani, önfegyelemmel koncentrálni, anyanyelvi kifejezőkészsége, megértő képessége tegye alkalmassá a sikeres tanulási folyamatok megvalósítására, egyre több szabályhoz tudjon alkalmazkodni, kezdjen kialakulni feladatvállalása, tettei következményeit kezdje megérteni és felvállalni.

Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

A gyermek életének jeles napjai

A gyermekek születésnapját csoportonként megünnepeljük. Az ajándékot a felnőttek készítik, a kínálni való csemegét az ünnepelt hozza.

Célunk, hogy a gyerekek minél gyakrabban átéljék az „örömszerzés” élményét és egymás iránti figyelmük, érzékenységük növekedjék.

Egyéb ünnepeink

❖ Mikulás

Napokkal előtte megkezdődik a Mikulás-várás és a cselekvésben, képzelődésben, beszélgetésben folyó készülődés. Mikulás napján a gyerekek kiteszik a cipőjüket az ablakba és a cipőbe kerül valami meglepetés. Nálunk a Mikulás soha nem jelenik meg „valóságosan”. Titokban jár, a gyerekekkel együtt képzelődünk és mesélünk róla, az illúziók világában maradhat.

❖ Karácsony

Valljuk, hogy a Karácsony a család ünnepe. A szenteste nem hozható előre, december 24-én van. Az óvodában hangulatában éreztetjük, készítjük elő az ünnepet. Az óvónők és a gyermekek elkészítik az adventi koszorúkat minden csoportban. Hétről – hétre egy-egy újabb gyertya gyúl ki rajta, jelezve az ünnep közeledtét. Verselünk, dalolunk, mesélünk. Arra törekszünk, hogy az ünnepvárás jelen legyen a mindennapi viselkedésünkben és hangulatunkban. Advent során ajándékot készítünk a szülőknek, mézeskalácsot sütünk és díszítünk.

A szülőkkel közösen adventi-délutánt tartunk, ahol barkácsolunk, s közben süteményt kóstolunk, forró teát szürcsölgetünk, s ráérősen történeteket mesélünk, verselünk, énekelünk és beszélgetünk.

❖ **Farsang**

Húshagyó kedd előtti napon tartjuk. Bolondozás, mókázás jellemzi ezt a napot, ahol mindenki más „bőrébe” bújhat! Minden évben más- más vendég is szórakoztatja gyermekeinket ezen a napon.

❖ **Március 15.**

A gyermekek életkorának megfelelően az egyes csoportokban külön emlékezünk meg erről a napról. Mesélünk, verselünk a magyar huszárokról. Kokárdát és zászlót készítünk, korabeli dalokat hallgatunk. Katonás és vonulós játékokat játszunk. A hazaszeretetre nevelés kap hangsúlyt a közös élmények során.

❖ **Húsvét**

Értelmét és jelentését a kisgyermek még nem tudja felfogni, ezért elevenítjük fel a hagyományokat, illetve beszélünk róluk. A babaszobai tavaszi nagytakarítással, locsoló-vers tanulásával, sütéssel, tojásfestéssel készülődünk. Ajándékrejtegetés és keresés zárja ezt a napot.

❖ **Anyák napja**

Az óvodában verset mondogatunk az édesanyákról, csokorba szedjük dalainkat. Saját készítésű meglepetéssel fejezik ki a gyermekek szeretetüket. A gyerekek egyénileg verssel, dallal köszöntik fel édesanyjukat a feldíszített, gyertyafényes csoportszobában.

❖ **Családi Játsonap - Kerti parti**

A Családi Játsonap célja, hogy erősítse az óvoda és a családok közötti kapcsolatot, támogassa a gyermekek szociális és érzelmi fejlődését, valamint lehetőséget biztosítson az intézmény közösségi és anyagi támogatására.

Az esemény hagyományos évzáró kerti parti új formája, amely a családok aktuális igényeihez igazodik, és lehetőséget teremt a szülők, gyermekek és pedagógusok közös élményszerzésére.

A program a közös játék, alkotás, zene és mozgás élményén keresztül elősegíti:
a szülő-gyermek kapcsolat erősítését,
a gyermek önbizalmának és problémamegoldó képességeinek fejlődését,
a szülők aktív intézményi szerepvállalását,
az óvodai közösség kohézióját.

A délután során a résztvevők önkéntes adományaikkal is hozzájárulhatnak az intézmény fejlesztési céljaihoz. A rendezvény egyszerre szolgálja a közös élmény örömét, a nevelési célok támogatását és az óvodai közösség összetartását.

❖ **Kirándulás**

A tanév vége felé kirándulást szervezünk, hogy külső helyszíneken is változatos élményekhez, tapasztalatokhoz juttassuk a gyermekeket. Ezen alkalmakon a természeti és a kulturális környezet sokféleségét tapasztaltatjuk meg velük.

❖ **Búcsúzó**

Nagycsoportosok búcsúzója az óvodától. Ezen alkalommal a három év alatt tanultakból adnak elő egy csokornyai összeállítást a gyermekek szüleiknek, kedves meghívott vendégeiknek. Hagyományainkhoz híven megvendégeljük a búcsúzó gyerekeket és a jelenlévő látogatókat.

Az egészséges életmódra nevelés, egészségfejlesztési program

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az óvodapedagógus és dajka feladatai:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmónikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegség megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészségnevelés területei:

- Az egészséges táplálkozás
- A mindennapos testnevelés, mozgás
- Személyi higiéné

- Testi-lelki egészségfejlődés
- Baleset megelőzés, elsősegély
- Bántalmazások megelőzése
- Környezetvédelem

Táplálkozás:

Óvodánk tálalókonyhával rendelkező intézmény, mely az egészséges táplálkozás alapelveit figyelembe véve hivatott működni. Figyelembe veszik a túlzott só- és cukormentes étrend összeállítását.

Az étrend tartalma:

- sok friss (helyi) zöldség, gyümölcs
- barna vagy magvas kenyér, pékáru
- hús, hal, tojás
- tej és tejtermék
- olaj, vaj, margarin

Tanácsokat adunk a szülőknek az otthoni étkezés fontosságáról a megfelelő ételfélékről.

Az ételallergiára figyelmet fordítunk.

A gyermekeket kulturált étkezési szokások elsajátítására neveljük. Életkoruknak megfelelő önállósággal használják az evőeszközöket. Kóstolják meg a számukra új ízeket. A mindenkori folyadékszükségletüket biztosítjuk. A tanév során rendszeresen ZÖLDSÉG és GYÜMÖLCSNAPokat hirdetünk, ahol kóstolgatjuk az ismeretlen vagy jól ismert zöldségeket, gyümölcsöket. Gyakran feldolgozzuk ezeket és zöldség vagy gyümölcssaláta, sütemény, savanyúság stb. formájában fogyasztjuk el az ételeket.

Mindennapos testnevelés, mozgás:

Az óvodapedagógus feladata: a mozgásigény kielégítése, testi képességek fejlesztése. Minden nap mozgástevékenység biztosítása (csoportban, udvaron). Időjárástól függően (köd, -5C fok, vihar, hőségriadó kivételével) az udvaron, játszótéren, séták során levegőzünk.

Személyi higiéné:**Az óvodapedagógus és dajka feladatai:*****Tisztálkodás***

Megismertetjük a gyermekekkel a helyes kéz, arc és fogmosás technikáját. A helyes szappan, törölköző és fésű használatot. Életkori sajátosságaik, egyéni szükségleteik szerint segítséget nyújtunk. Fokozatosan fejlesztjük önállóságukat.

Öltözködés

Elegendő időt biztosítunk az öltözködési teendőkre. Fokozatosan fejlesztjük önállóságukat .

Az időjárásnak megfelelő ruházat, váltóruha, cipő meglétére felhívjuk a szülők figyelmét..

A nagyobb gyermekeket ösztönözzük a kisebbeknek való segítségnyújtásra.

Pihenés

Nyugodt feltételeket biztosítunk pihenésükhöz. (Altatódal, mese, alvós-játék, simogatás). Lefekvés előtt fontos a terem átszellőztetése, az ágyak megfelelő távolságban való elhelyezése.

Testi-lelki egészségfejlődés:

Lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek az őket ért lelki, környezeti hatások feldolgozására, megbeszélésére. Pl: környezeti ártalmak, dohányzás, félelmek

stb., vagy pozitív történéseik elmesélése. Nagy hangsúlyt fektetünk az érzelmi intelligenciát fejlesztő játékokra(Maci kártya, Varázsjátékok, Relaxációs, önbizalomnövelő mesék)

Baleset megelőzés, elsősegélynyújtás:

Az óvodapedagógus és dajka feladatai: fokozott figyelmet fordítunk a gyermekek által használt eszközök épségére. Ismertetjük az egészségük, és testi épségük védelmére szolgáló szabályokat, veszélyforrásokat, az elvárható magatartást.

A balesetek megelőzése érdekében és bekövetkezésekor ellátandó feladatokat az SZMSZ-ben rögzítettük. Az intézményben elsősegély doboz található, mely szavatossági idejét rendszeresen ellenőrizzük.

Bántalmazások megelőzése:

- Fizikai elhanyagolás: pl. felügyelet hiánya, higiénés feltételek hiánya stb.
- Fizikai bántalmazás: ütés, rázás, égés, ittas vezetés gyermekkel, testvérbántalmazás
- Érzelmi elhanyagolás: szeretet hiánya, érzelmi mellőzöttség
- Érzelmi bántalmazás: rendszeresen fennálló rossz érzelmi bánásmód
- (megszégyenítés, magasabb követelmények stb.)
- Az óvoda közreműködik ezek megelőzésében, megszüntetésében
- Együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálattal

A betegségek megelőzésére nevelés

A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása, az egészségvédő szokások kialakítása.

Szociálhigiénés egészségfejlesztés

Egészséges életvezetés: Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerükre ható káros hatásoktól.

Stressz kezelés: Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások megelőzése: Célunk, hogy olyan képet alakítsunk ki a veszélyekről, melyek a későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Érzelmi nevelés: Célunk a gyermek szociális érzékenységének fejlesztése, erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása, a szociális hátrányok enyhítése.

Lelki egészségfejlesztés (pszicho-higiénés egészségfejlesztés)

Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés: Célunk, hogy a közösségbe érkező gyermeket úgy fogadjuk el, hogy szeretetteljes együttműködés jellemezzen minket.

Egészségnepszerűsítő feladatok az intézményünkben, tevékenységek: Az iskolafogászattal kötött megállapodás szerint évente szűrések történnek az óvodában. A védőnő tisztasági szűréseket végez évente 2x, vagy igény szerint.

Feladatok és tevékenységek az egészségfejlesztésért

Feladat	Tevékenység	Felelősök	Határidő
Kirándulások	Óvoda környéki kirándulások. Szervezett buszos kirándulások.	óvodapedagógusok	esetenként kijelölt időpontban
Balesetek megelőzése	Balesetvédelmi oktatások minden csoportban.	óvodapedagógusok	esetenként
Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása	Szomszédos Művelődés Ház rendezvényeinek, kiállításainak látogatása.. Ismerkedés a falusi élettel, háziállatokkal kirándulások alkalmával. Kirándulás a Park-erdőben.	óvodapedagógusok	A megszervezett és egyeztetett időpontokban
Egészséges étkezés	A gyermekek minden nap fogyasztanak friss gyümölcsöket és zöldségeket.	óvodapedagógusok	minden nap

<p>Természeti környezet témájának feldolgozása</p>	<p>Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei. Hazánk növény és állatvilága. Gyümölcsök, zöltségek. Természetvédelmi és jeles napok megünneplése. Testünkkel, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése, játékok</p>	<p>óvodapedagógusok</p>	<p>A hetirendben meghatározott napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan</p>
<p>Társadalmi környezet témájának feldolgozása</p>	<p>Lakóhelyünk. Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése. Orvos gyógyító munkája. Könyvtárlátogatás. Színház-látogatás. Épített környezetünk: szobrok, épületek. A közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök.</p>	<p>óvodapedagógusok</p>	<p>A heti rendben meghatározott napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan</p>

Egyéb tevékenységek a program részeként:	Csoportok kialakítása: gyermek-és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás. Virágok, növények, növényápolás, állatgondozás. Természetsarok kialakítása Só szoba, légtisztító készülék és ózongenerátor használata	óvodapedagógusok	A tevékenységi tervekben meghatározott napokon, időszakokban
--	--	------------------	--

Az óvoda kapcsolatai

Intézményünk akkor működik jól, ha mindenki, aki velünk kapcsolatban áll, fontosnak érezheti magát, ha figyelünk egymásra és önmagunkra.

Az óvodában természetesen a legfontosabb partnerek a gyermekek, de nagyon fontosak mellettük:

- ❖ a szülők,
- ❖ az önkormányzat,
- ❖ az iskola,
- ❖ az orvos és a védőnő,
- ❖ a szakszolgálatok, és
- ❖ a gyermekjóléti szolgálat.

Az óvoda-család kapcsolata

Óvodánk célja a családi nevelés kiegészítése, kiterjesztése, gyermekközpontú óvodai életmódot kialakítva az Óvodai nevelés játékkal és mesével című program megvalósítására törekszünk – helyi adottságainkat figyelembe véve. Év elején ismertetjük a szülőkkel a nevelési felfogásunkat és programunk alapelveit, nevelési módunkat és kereteinket. A sikeres óvodai neveléshez szükséges a szülők egyetértése és támogatása, valamint aktív részvétele az óvodában zajló életmódban. Az óvodapedagógusoknak figyelni kell arra, hogy az otthoni családi nevelés sajátosságait ismerjék, és az együttműködés sikeressége érdekében használják fel a nevelés folyamatában. Érvényesítsék az intervenciós gyakorlat során a családi nevelés segítségét. Első lépés az alaposabb megismerés. Akit megismerünk, annak világosabban látjuk, megértjük viselkedését, gondolkodását és könnyebben elfogadjuk cselekedeteit. Bizalommal teli légkör kialakítására kell törekednünk, ahol kölcsönösen tiszteljük egymást; így válik lehetővé az együttműködés.

A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket és szeretjük gyermekeiket. A szülők felé a segítségnyújtás jelenti azt a kiemelt tevékenységet, amelyben a gyerekek érdekei alapján adnak tanácsot, segítenek az óvodapedagógusok.

A kapcsolattartás formái

- ❖ **Óvodai hívogató** – február hónapban levélben megkeressük a három éves korú gyermekek szüleit és meghívjuk őket óvodánkba. Egy játékos délelőtti folyamán ismerkedhetnek az óvodai élettel.
- ❖ **Beíratás** – a törvényi szabályozásnak megfelelően
- ❖ **Családlátogatás** – szülői egyeztetéssel, szükség szerint.
- ❖ **Szülői értekezlet** – évente két alkalommal, vagy szükség esetén. Konzultáció nevelési problémákról, beszélgető-körök.

- ❖ **Fogadóóra** – egyéni beszélgetések a gyermekek fejlődéséről.
- ❖ **Kirándulások** – a csoportok szervezik, élménynyújtás, ismeretszerzés céljából.
- ❖ **Családi Játsonap**

Az óvoda -mini bölcsőde kapcsolata

Az óvodával egy intézményt alkotunk, ezért napi kapcsolattartás valósul meg az intézményvezető és a munkatársak között mind a működési, mind a személyi dolgokban.

A munkatársak között fontos a tartalmas kapcsolat kialakítása és ápolása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek zökkenőmentes ellátását.

Ez az óvodával közös eseményeken valósul meg(pl. farsang, kerti partigyermeknap) valamint közös szülői értekezlet az óvodába menő gyermekek szüleinek. A bölcsőde-óvoda átmenet megkönnyítése érdekében a kiscsoportosokat fogadó óvónénik többször átlátogatnak a bölcsődés gyermekekhez, hogy védett körülmények között történjen meg az ismerkedés. A bölcsődei kollégáknak pedig lehetőségük adódik, hogy az óvodába kerülő gyermekek fejlődését nyomon kövessék.

Az óvoda – iskola kapcsolata

Az elmúlt évek tapasztalataival rendelkezve, a jól kialakult programokat megőrizve újabb kapcsolattartási formák, összetartó rendezvények bevezetése vált szükségessé az óvoda és az általános iskola között. Településünkön intézményeinknek állandó fenyegetettséget jelent a megyeszékhely közelsége. Szükségessé vált az összefogás annak érdekében, hogy a városban dolgozó szülőket elkötelezzük az irányba, hogy a családi, emberléptékű, gyermek centrikus közösségeket, intézményeket válasszák. Figyelmüket fel kell keltelnünk azáltal, hogy tájékoztatjuk őket, hogy gyermekeikben milyen értékek

kibontakozását váltják ki a helyi sajátosságok. Az iskolai pedagógusokkal közös rendezvényeket szervezünk akár előadások, akár kötetlen együttlétek formájában, hogy a külső partnerek figyelmét felhívjuk közös céljainkra, elköteleződésünkre: a helyi közösségek megtartó erejére!

A kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítás érdekében óvodánk a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik. Ezért a Várfalvi óvodával szakmai együttműködést kezdeményeztünk, amit elektronikus úton történő kapcsolattartással tartunk életben. Játék és egyéb tárgyi adományokkal is támogatjuk az óvodát. Bízunk a további sikeres együttműködésben.

Óvodánk egyéb kapcsolatai

	A kapcsolattartás formái
Egészségügyi szervekkel (védőnő, orvos)	Időszakos szűrés az óvodában.
ÁNTSZ-szel	- Közös előadások, fórumok szervezése az egészséges életmóddal kapcsolatban - Ellenőrzések.
Szakmai szervezetekkel	Tevékeny részvétel a szakmai munkában, elméleti – gyakorlati programok szervezése, bekapcsolódás rendezvényeibe, és pedagógiai – pszichológiai továbbképzéseikbe.
A fenntartóval	- - Időpont egyeztetéssel a Polgármester bármilyen témában fogadja az óvodavezetőt, illetve megbízottját. - - Az önkormányzat által meghatározott módon rendszeres és folyamatos tájékoztatás az intézmény munkájáról.

A gyermekek fejlődésének segítése érdekében, a prevenciós tevékenység megvalósításáért, a hátrányok csökkentése, a veszélyeztetettség megelőzése érdekében partneri kapcsolatokra lehet szükség:

- A Pedagógiai Szakszolgálat Intézményeivel (Nevelési Tanácsadó, Tanulási Képességvizsgáló, Szakértői Bizottság, Logopédiai Intézet)
- Gyermekvédelmi Szakszolgálattal.

Célunk az összefogás, az együttműködés, a partneri kapcsolatok kialakítása. A családi nevelés tiszteletben tartása mellett a rászorulókat támogatása. Szoros kapcsolatok kialakítása a segítséget kérő, igénylő, és netán nem kérő, de szükségletre szoruló családok esetében.

Feladatok: differenciált fejlesztés biztosítása a hátrányos helyzetű, etnikai kisebbséghez tartozó, sajátos nevelést igénylő, migráns gyermekek nevelésének folyamatában.

Az óvodapedagógusok tevékenységeiben kiemelt feladatként jelentkezik a szülői, gyermeki jelzések fogadása, a szociális és anyagi helyzeteknek megfelelő támogatások érdekében javaslattevés, szükség esetén szakemberek bevonása az intézkedésekbe.

Összességében a kapcsolatok minőségi elvek szerinti megvalósítása érdekében minden kapcsolattartásban fontosnak tartjuk a partnerek elégedettségi és igényfelmérését. A kapott vélemények alapján kerül sor az óvodahasználók érdekében a visszajelzések feldolgozására. Ez teszi lehetővé a folyamatos fejlesztést. Az óvodapedagógusok által jóváhagyott kérdőívek alapján kerül sor a felmérésekre, és az éves óvodai munkatervben kap helyet a fejlesztési feladatok megfogalmazása, az év végén kerül sor az értékelésekre.

A közös munkák mottójaként Gordon sorait megszívlelendőnek tartjuk: „Te meg én olyan kapcsolatban vagyunk, ami nekem fontos, és szeretném fenntartani. Mégis, mindketten különálló emberként élünk, ki-ki a maga egyéni igényeivel, szemléletével, és azzal a jogával, hogy megpróbálja kielégíteni ezeket az igényeit. Igyekezni fogok őszintén elfogadni magatartásodat, amellyel igényeid kielégítésére törekszel, vagy amikor gondod van igényeid kielégítésével.”

Speciális szolgáltatások

A felsorolt szolgáltatásokat térítés nélkül biztosítja óvodánk:

- ❖ **Logopédia** – Térítésmentesen szakszerű beszédfejlesztés és -javítás a rászoruló gyermekek számára.
- ❖ **Sószoba** – Gyógyító klímája jótékony hatású asztma, hörghurut, légcsőhurut, arc- és homloküreg gyulladás, krupp és nátha esetén, valamint pollen okozta allergiáknál. Az egészséges gyermekek számára pedig lehetővé teszi a betegség megelőzését.
- ❖ **Hitoktatás**- Katolikus és református hitoktatók által érzékenyítik a gyermekeket hitük megismerésére és gyakorlására.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére az adaptált program elvei szerint

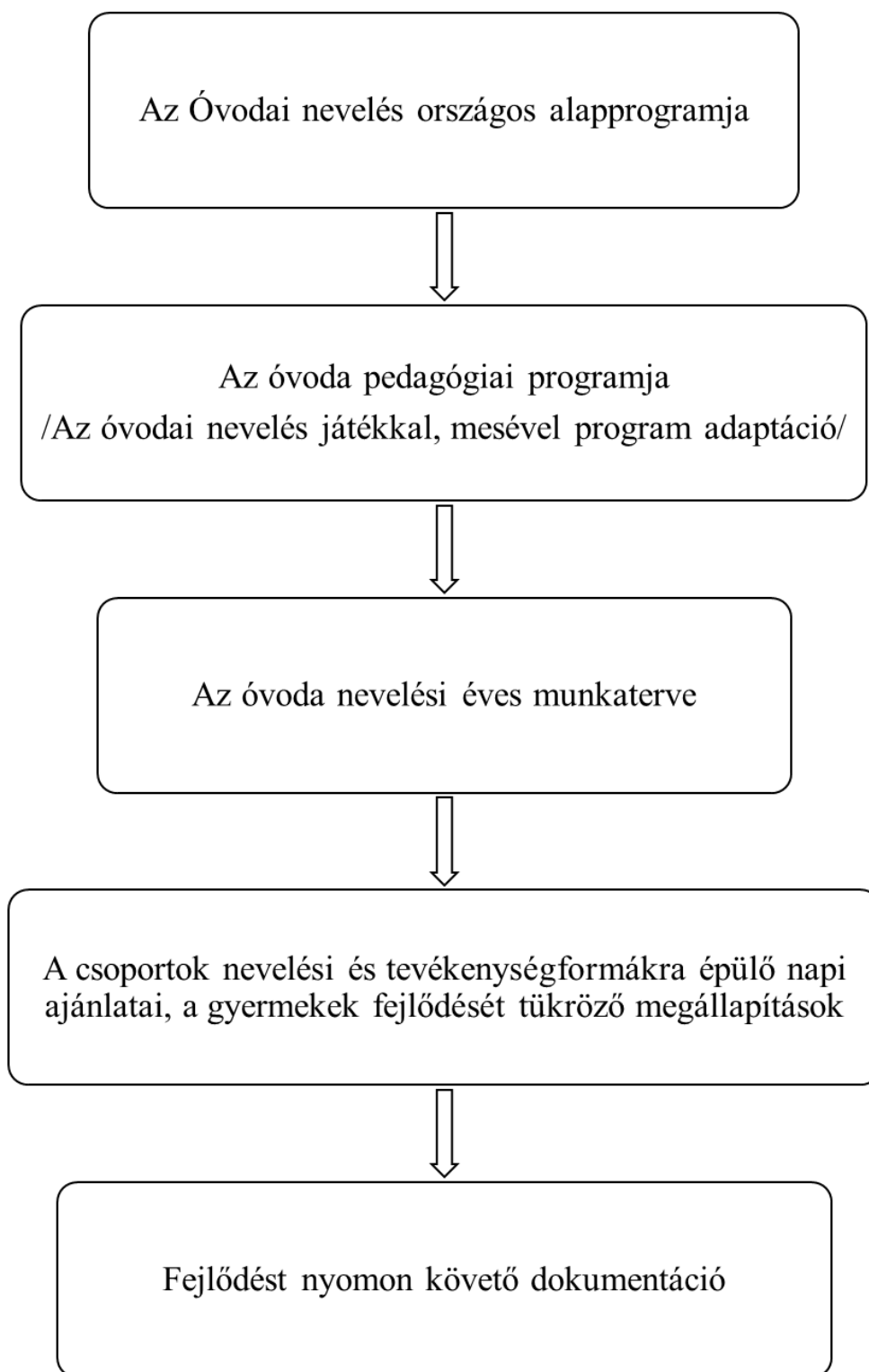
A gyermekek belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként az egészségesen fejlődő „gyermekek óvodáskor végére belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolás válik” (Alaprogram)

Az iskolai érettségnek az iskolai életre való felkészültségének testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai beváláshoz. A testi érettséget az orvos állapítja meg. A pszichikus érettség ismerői a folyamatos megfigyelés alapján az óvónők. Az ő véleményük általában mélyebb és hitelesebb, mint az egy alkalommal, kívülálló személy által mért teljesítményszintek. Az átlagostól eltérő, problémás gyermekek esetében további vizsgálatokra és megfelelő szakember közreműködésére is szükség van.

Érettnek mondhatók az iskolára a gyerekek akkor, ha

- ❖ az egészségügyi szokásaikat önállóan végzik,
- ❖ a társas kapcsolataikban nyíltan, szorongásmentesen tudnak kommunikálni, alkalmazkodni, kompromisszumokat kötni,
- ❖ érdeklődőek, kíváncsiak, nyitottak,
- ❖ képesek bizonyos ideig elmélyülten foglalkozni számukra érdekes dolgokkal,
- ❖ az elkezdett játékot, tevékenységet képesek többnyire befejezni,
- ❖ figyelmesen hallgatják a meséket,
- ❖ vannak ötleteik a játékban, amelyekhez a kivitelezés módját is keresik,
- ❖ egyre inkább szeretnének megfelelni a környezet igényeinek és – szabályainak.

Szakmai dokumentumaink kapcsolata, egymásra építése, tervezése

A pedagógiai program elvei a szakmai munka eredményességére vonatkozóan

Nevelőtestületünk folyamatosan nyomon követi az írásos formában megfogalmazott elvek és szempontok alakulását.

Célunk:

- ❖ Nevelő munkánkban az erősségek és pozitívumok megőrzése.
- ❖ Adottságaink és lehetőségeink minél jobb kihasználása, a menet közben felmerülő hibák kiküszöbölése.

Módszereink:

- ❖ A gyerekek óvodai viselkedésének folyamatos figyelése, a fejlődési állomások rögzítése.
- ❖ Az óvodapedagógusok következetes ön-ellenőrzése.
- ❖ Rendszeres nevelőtestületi és egyéni értékelő beszélgetések.
- ❖ TÉR rendszer törvény szerinti megvalósítása

Az eredményesség főbb mutatói:

- ❖ A gyermekek testileg és lelkileg kiegyensúlyozottak, jól érzik magukat az óvodában és elfogadják annak életrendjét.
- ❖ Játékuk elmélyült, sokszínű és ötletgazdag. Képesek felszabadultan és önállóan tevékenykedni, szükség esetén pedig természetes módon kérik a felnőtt segítségét.
- ❖ Az érzelmi biztonság és az óvónővel való jó kapcsolat eredményeként kezdeményezők és találékonyak, ugyanakkor fokozatosan növekszik viselkedésükben a mintakövetés és a környezet megismerésének igénye.
- ❖ Várják és szívesen hallgatják a meséket. Képzelteti működésüket a mese-elemek tovább alakítása, esetleg a játékban való szimbolikus megjelenítés jellemzi.
- ❖ Az óvodában bátran, felszabadultan és egyre ügyesebben mozognak.

- ❖ Életkoruknak megfelelő mértékben képesek egymást elfogadni, és kölcsönösen tiszteletben tartani.
- ❖ Önkontroll funkcióik folyamatosan erősödnek.

Szemponatok az óvodapedagógusok ön-ellenőrzéséhez

- A pedagógiai programban megfogalmazott alapelveknek, nevelési stílusnak és elvárásoknak megfelelően dolgozik-e?
- Tennivalóit általában jól rangsorolja-e, azaz figyelembe veszi-e a gyermeki szükségletek és érdekek elsődlegességét?
- Elég hiteles és segítőkész-e a szülőkkel való kapcsolattartásban? (pl. kéri-e tanácsait alkalmanként a szülők, a gyermek neveléséhez)
- Mennyire foglalkozik az újabb szakmai irodalmakkal? (önképzés)
- Alkalmazza-e a továbbképzéseken szerzett tapasztalatait saját nevelő munkájában?
- Eleget tesz-e a programban szereplő „ne siess, ne süss, ne aggódalmaskodj” alapelvnek, tud-e „kivárni”, azaz a gyermek egyéni tempójához és sajátosságaihoz igazodni?

Tervezés

Tudatos nevelői tevékenységünk igényli az átgondolt tervezést. Az OVIKRÉTA felületen történik a fejlesztési tervek nevelési feladatokként, tevékenységekre bontva a pedagógiai program elvei, előírásai szerint.

Változtatásra mindig van lehetőség. A gyermek spontán megnyilvánulásait, kezdeményezéseit, az óvónő kapcsolódó és kínáló tevékenységét a spontán elhangzó dolgokat, mondatokat utólag rögzítjük. A gyermekek fejlődésére vonatkozóan folyamatos feljegyzéseket készítünk a gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció OVIKRÉTA rendszerében. Első megfigyelésünket óvodába lépéskor rögzítjük, a fejlődés további eredményeit pedig félévente. Így folyamatában láthatjuk a gyermek fejlődését,

segítséget kapunk a szükséges továbblépéshez, tervezéshez, gyakorlati munkához. Továbbhaladásunknak, minőségi munkánknek feltétele, hogy türelmesen végighallgassuk egymás véleményét, átbeszéljük, megvitassuk problémáinkat, dolgainkat. Munkarendünket a 5 napos váltáshoz igazítottuk, fenntartva a menet közbeni változás lehetőségét.

Ellenőrzés, értékelés

Az óvodai pedagógiai dokumentációs rendszer segíti a nevelőmunka feladatainak megvalósítását. Az éves munkaterv kidolgozott szempontsor alapján a megvalósítás folyamatában kerül ellenőrzésre, ha kell módosításra az eredményes működtetés érdekében.

Elemzési elvek:

- szakmai autonómia,
- racionális forrásfelhasználás,
- elvárások ellenőrzése, értékelése a nevelés folyamatában.

Cél:

A hatékonyság, a minőségjavítás, az önképzés és a továbbképzés tudatos tervezése. A belső ellenőrzési rendszer működtetésével, a vezetői szakmai ellenőrzési tevékenységek feldolgozásával a minőségi nevelőmunka biztosítása.

Az elemzésben és az értékelésben a szaktanácsadó, a szakértő és a szakfelügyelet, mint külső elemző, értékelő partnerek lépnek be ebbe a folyamatba.

A gyermekcsoportok nevelőmunkájának, a fejlődést nyomon követő eszközök alkalmazásának ellenőrzési és értékelési elveit meghatározzák a helyi pedagógiai programban megfogalmazott szempontok.

A fentebb felsoroltakon kívül, kiemelt ellenőrzési és értékelési feladatok:

- a szokás és szabályrendszerek tervezésének és megvalósításának tartalmi,
- a differenciált képességfejlesztési feladatok megvalósítási módjai,

- a megfigyelésekre építettség helye, szerepe a fejlesztési folyamatokban,
- a használt ellenőrzési, értékelési módszerek, eszközök hatékonysági mutatói.

Ezen munkálatokat jól segítik a pedagógus önértékelési tevékenységei, önreflexiói, valamint a belső továbbképzési tevékenységek hagyományokra épített rendszere.

Összegzés

Óvodai nevelőmunkánk feltételeinek megteremtése mellett legfontosabb, hogy lehetőséget biztosítsunk a szabad játékhoz és a mozgáshoz. A gyerekek igényeihez alkalmazkodó tevékenységi lehetőségek nyújtásával, támogatásával, variációjával alakulhat az élményszerű óvodai élet. Ismernünk kell a gyermekeket, életkori sajátosságaikat, otthoni környezetüket, annak változásait. Folyamatosan tájékozódunk gyermekeink egyéni élményeiről, és szükség esetén megszervezzük a közös játék és élményszerzés lehetőségeit. Igyekszünk alkalmat adni a szabad gyermeki döntések gyakorlására. Az élmény gazdag, játékközpontú óvodai élet kialakítása mellett lehetőséget nyújtunk a gyermeki felfedezésekhez, kezdeményezésekhez és aktív együttműködésekhez. E feltételek biztosítása mellett válhatnak a gyerekek nyitottá, érdeklődővé és kísérletezővé a problémák megoldására. Testileg – lelkileg ügyesednek és közben elsajátítják a társas együttélés normáit is. Fontos az óvodapedagógusok részéről a gyermekek folyamatos megfigyelése és egyre mélyebb megismerése. Csak így követhetik nyomon az egyes képességek fejlődését és segíthetnek abban, hogy a gyermekek hajlamai, adottságai – a bennük rejlő erők és lehetőségek – minél jobban érvényre juthassanak.

MELLÉKLETEK

1. AZ ADAPTÁLT PROGRAMHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

A berendezést a következő tárgyak, játékszerek egészítik ki:

- 4-5 fehér lepedő
- 4-5 puha, pasztellszínű takaró
- 3-4 nejlonlepedő a vizes, festékes, sáros játékokhoz.
- Festőköpeny (pl. az édesapák kiselejtezett inge)
- 5 összecukható, mozgatható paraván, hordozható alacsony polc
- 3-4 nagyméretű műanyag tál
- 2 csecsemőfürdőkád
- Kisebb-nagyobb kosarak
- Zsákok
- Nagyméretű tetőtől-talpig tükör
- Bőröndök, hátizsákok
- Esőköpeny, gumicsizma
- Agyag, gyurma, kavicsok, kövek, termések, termények
- Selyem-, bársony-, csipke-, szőrmeanyagok, szép színű leplek, rongyos-kosár
- Színes fonalak, madzag, filc, gyapjú
- Fóliák, tapadó színes papírok, krepp-papírok, dobozok
- Papír, rajzlap, festékek, viaszkréta
- Kis ollók
- Hangszerek, csengők
- 2-3 babakocsi
- Színes, szép formájú edények a babaszobában
- Kis abrosz, seprűk, lapátok

- Seprűnyél, lovak
- Mesei öltözékek
- Csecsemőápoló kellékek (pólya, pelenka, gumibugyi, cumisüveg, bili)
- Szőrös állatok
- Kisebb-nagyobb faállatok
- Szép, puha babák ruhatárral
- Babaszoba, konyhafelszereléssel
- Kirakós játékok
- Képes- és mesekönyvek
- Minimat készlet
- Képek az anyanyelvi neveléshez fólia képsor
- Falu-város építőjáték

A mozgásos játékokhoz szükséges eszközök:

- Labdák, rongyabdák
- Kisebb-nagyobb karikák
- Farönkök, gerendák, hosszabb deszkák
- Roller, gólyaláb, hinta, híd
- Kis szőnyegek
- Dobozok
- Vékonyabb, vastagabb kötelek, ugrókötelek
- Padok
- Babzsákok
- Létra, bordásfal
- Udvari mászóakák, alacsony nyújtó, mászórúd, mászókötel
- Szegéllyel körülvett homokozó
- Mászásra alkalmas alacsonyabb élő fák

2. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai pedagógiai program érvényességi ideje:

a nevelőtestület határozata alapján határozatlan időre szól

A helyi pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- az aktuális törvény előírások, rendeleti változások alapján
- program felülvizsgálat eredményeinek megfelelően
- hálózatbővítés, leépítés
- szervezeti átalakítás
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda igazgatójának
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten

Folyamatos, tervezett programelemző, értékelő vizsgálatok (fejlesztést vagy szinten tartást biztosító):

- minden nevelési év végén megadott szempontok alapján értékeljük munkánkat

A program nyilvánossága:

- A helyi pedagógiai programról az óvodánkba beiratkozó gyermekek szüleit igény esetén előzetesen, majd az előjegyzést követő nyílt napon, illetve legkésőbb az első szülői értekezleten tájékoztatjuk. (Szükség esetén – szülők kérésére – egyéni, részletes tájékoztatást adunk.)
- A pedagógiai programról tájékoztatást külső érdeklődőknek az óvoda igazgatója vagy helyettese, az óvodába járó gyermekek szüleinek a vezető- és a nevelőtestület tagjai adnak.
- A program – az óvoda többi dokumentumával együtt a vezetői irodában bármikor hozzáférhető. Az érdeklődő szülők megbeszélés alapján elolvasásra ki is kölcsönözhetik.
- A törvény által előírt fórumokon: OH KIR, helyben szokásos módon.

A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

1. Általános elvek

1.1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében

Az alapdokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

1.2. Az Irányelv célja

Az Irányelv célja, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Annak biztosítását szolgálja, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

1.3. A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenység (a továbbiakban: habilitációs, rehabilitációs tevékenység) olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé kell tenni.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

1.4. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó pedagógiai-gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslatára kell építeni.

- a) A mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd-fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból illetve egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,
- b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- d) Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- e) Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

1.5. A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.

c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.

d) A gyermek

- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmozottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

1.6. A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

a) A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;

b) az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;

c) az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;

d) a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;

e) annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;

f) rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;

g) az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

1.7. A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése. Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda:

- a) pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- b) külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c) a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti. Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

c) A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,

- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

Az integrált nevelésben részt vállaló óvodák igénybe vehetik az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

2. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

2.6. Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszédfogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókinccs, grammatikai fejletlenség), a beszédszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

2.8. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Egyetértési Nyilatkozat

A Sárkeresztesi Ficánkoló Óvoda pedagógiai programját elfogadom és jóváhagyása után azt kötelező érvényűnek tartom a munkám során.

A nevelőtestület tagjai aláírásukkal igazolják a programmal való azonosulásukat.

Grüll Dorina	óvodapedagógus
Ilyés-Nagy Melinda	óvodapedagógus
Tóth Andrea	óvodapedagógus
Ölveczky Krisztina	óvodapedagógus
Simon Csilla	óvodapedagógus

Jóváhagyta:

Harangozó Péterné	főigazgató
-------------------	------------

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Intézmény OM - azonosítója: <p style="text-align: center;">029963</p>	Készítette: Sárkeresztesi Ficánkoló Óvoda és Mini Bölcsőde főigazgatója az óvoda nevelőtestületének közreműködésével <p style="text-align: right;">..... főigazgató aláírás, pecsét</p>
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestületi határozat elfogadás határozatszám:	
Nevelőtestület nevében: <p style="text-align: center;">aláírás</p>	
Véleményezők	
Az Nkt. 72.§ (5) bek. alapján a Szülői Szervezet a pedagógiai programról szóló tájékoztatást megkapta:	
Szülői Szervezet elnöke: <p style="text-align: center;">..... aláírás</p>	
Jóváhagyta a fenntartó képviselőjében:	
A Sárkeresztesi Ficánkoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjátszámú határozatával jóváhagyta. <p style="text-align: center;">..... aláírás</p>	
A dokumentum jellege: nyilvános	Megtalálható: az intézmény honlapján
Hatályos: a kihirdetés napjától visszavonásig	
Verziószám: 3/2025.	Készült: 2 nyomtatott példányban
Iktatószám: 94/2025.	